

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Ser[mo] iii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

Primo in sedulitate discussionis.
Secundo in rectitudine sententiationis.
Tertio in preperatione distractionis.
Primo in sedulitate etc. Job. xxxj. *Lapsa qua nesciebam diligenter inuestigabam.*
Quod expones Bre. ait: *Ne docemur qd ad pferendū sniam in iudicio nunq pceptes esse debemus ne temere indiscussa iudicemus.*
Secundo in rectitudine sententiationis. ij. Parat. r. Josaphat rex dicebat iudicibus *Videte qd facitis. Nō em hois exercetis iudiciū sed dei. et qd aqz iudica ueritis in vos redudabit. Sit timor dñi vobiscū: z cū diliger a cūta facite. Iudex itaqz dz pitarē diligere: veritatē inq̄rere: et fm pitarē in oibus iudicare. Sed heu hec veritas iusticie hodie p̄ternit.* Esay. lix. *Conuersum est iudiciū retrorsum: z iusticia dge stetit. Corruit veritas in placis: et eq̄tas nō potuit ingredi. Vide si vis de filijs Samuelis. j. Reg. xij. Item nūc qd dolendū est hec iusticia venat efficitur. Contra qd Proverb. xliij. Perit. z tē eme z noli vendere. Et. xxvij. Qui cog noscit psonā in iudicio: nō bñ facit. Hic qd p buccella panis deserit veritatē. S; heu heu in curijs oia sunt venalia: locus: tempus: accessus: audiciētia: iusticia p̄vertas.*
Tertio in cōtēperatōe rigoris siue districciōis. Propter qd dē Ps. Propt̄ veritatē et mansuetudinē z iusticiā. Bre. Sit zelus: sed nō imoderate sentēs: sit pietas sed nō p̄ qd expedit p̄patis. Quales at̄ debeāt esse iudices q̄ hñt tractare veritatē iusticie: pulcre describit Exo. xvij. Pro uide de oi plebe viros p̄v̄tes z timētes deū in quib; sit p̄tas: z q̄ odierit auariā: z p̄stite ex eis tribunos etc. vt iudicēt pplm oi tpe. Et nota bñ terminos Eccl. vij. *Noli q̄rere fieri iudex nisi valeas p̄stite irritūpere iniq̄tates.* **E**xemplū de bono iudice narrat Arneus in suo narratorio: qd Valerius solētus cū filiū suū adulterio dānatus esset fm legē quā ip̄e pater instituit v̄troqz oculo p̄uari debere: z totā ciuitas ad honorem patris repugnaret: ad v̄ltimū victus ne lex a se p̄dita violaret: suo p̄s: deinde oculo filij eruto v̄triqz vsū vidēti reliq̄t. Sicqz mirabili eq̄tatis tēperamēto se misericordē patrez q̄ iustū legislatozē ostēdit. Q̄ q̄durū iudicū

reporabūt a summo iudice iudices humani q̄ nō custodiūt legē iusticie. Audi aut̄ tales qd scribit Sap. vj. *Audite reges z intelligite: discite iudices finitū terz: p̄bete aures & cō. mul. z pla. vo. in sur.*
Tertius app. Aud. etc. *Lo* (na. etc.) **G**itātē itaqz vos iudices q̄ nūc alios iudicatis q̄ tandē a summo iudice iudicabimini: q̄ nec verbis nec pecunia falli pōt. *Horatqz qm̄ vt dr. E de no. codi. cō. o. l. j. Finitis est at̄tēdendū. Et sicut h̄ de elec. z elec. p̄tā. c. l. z de vitāda. Futur; casib; est obutādū. Quis ei iudex inferior nō timet; rez dare sniam falsam si sciret ex hoc necesario optere seipm̄ p̄pere corā iudice sup̄iori z ob illā sniam capite puniri. Expone et applica notādo illd̄ Ro. xliij. Desista binue ante tē q̄ chū.*

Dñic. xliij. post Trinita. Ser. iij.

Redditē cesa
Rri etc. *Nostra p̄uercario in celo est. Phil. ij. Qui p̄nt hoc v̄racter dicere reddēdi sunt deo. Horādū qd p̄uercario iustoz in celis est triplr: v̄icz q̄ntum ad affectōes: locutōes: z p̄p̄tōes. Sūt aut̄ q̄dam q̄ corde tm̄ sūt in celo: vt pigri z desidiosi q̄ bona p̄p̄tā q̄ hñt ope nō implent. Quidā tm̄ ore: vt p̄dicatores verbosi. Quidā tm̄ ope: vt hypocritēz vaniglosi. Sed deuoti his oib; modis sūt in celo p̄uercant. Habēt em̄ sc̄tā desideria. Sicut Paulus q̄ dicebat Philip. j. *Cupio dissolui z esse cū ch̄zo. Et Aug. dr: Cōta vita boni ch̄ziani sc̄tā desideria. Hñt etiā sancta z sincera verba: sicut Paulus dicebat. ij. Cor. ij. Et sinceritate sicut ex dō corā deo in ch̄zo loq̄mur. Hñt etiā sollicita opa: sicut Paulus q̄ dicebat. ij. Thes. ij. In labore z fatigatiōe nocte z die laborātes.**

Redditē etc.
Primus arti. *An gnie diabolo reddidit te velint se peccasse: Vide sup̄ dñica p̄ma post Trinita. Sermō. iij. Pro fūdamēto aut̄ dicas si volueris. Quicunqz peccat: ex p̄p̄ia volūtate peccat. Iuuenal. Ventis causa male est origo penes te. z Seneca. Tolle excusatiōes: nemo peccat inuit. Sed q̄ritur nūc An dānati adhuc*

Dñica. XXIII. post Trini.

velint se peccasse: Dic rñionē. Uide vbi sup. Ex q̄ p̄cluse q̄ dānari quidē intra se sunt penitentiā agētes z p̄ angustia spūs gemētes: vt h̄ Sap. v. sed talis p̄sū est sine fructu: s̄ sit amarissima: quia vitz nō dolent de offensa dei: sed b̄ pena inflictā. imo in eis adhuc viuūt volūtas peccādi. **O** mīsera eoz p̄dicio. Volūt delectari sed nūq̄ p̄nt nisi p̄rīstari. Hoc attēdite pctōres: vsurarij: raptōres: excoīcati: p̄uiri: luxuriosi: c̄. Videte ne l̄ pctis v̄is mortamini z cū v̄a p̄uersa volūtate in infernū cū alijs reprobis detrudamini. **F**igura Ezech. xxxij. Dēs h̄i interfecti risen tesq̄ gladio: q̄ descēderūt. icircūcisi in terrā vltimā z portauerūt ignorantia z c̄. seq̄ Et descēderūt in infernū cū armis suis. Spūaliter. Reprob̄i sūt oēs gladio diuini iusticie interfecti p̄ oimodā p̄uationem vite gratiē: z incircūcisi. i. nō purgati z c̄. et descēdūt in infernū cū armis suis. i. (vt dicit glosa) cū anis deo z ecclē rebellib̄. Unde seq̄: Et fuerūt iniquitates eoz in ossib̄ eoz: q̄ vitz eis inseparabiliter inberēt. Audite o pctōres z ne differatis penitere **N**otādo illud Augustini: Penitētia in hoīe sano/sana est. in infirmo/infirma. in mortuo mortua.

Scūd^o arti. Supra dixim^o de p̄ma parte euāgelij. Vbi visa est maliciose simulatiōis improbāda p̄positio. In h̄ dicendū de sc̄da Vbi est p̄sideranda in fidoſe interrogatiōis approbāda redargutio. **I**bī: Dic ḡ nobis: Licet z c̄. vsq̄ ibi: Hypocrite. Vbi sunt tria p̄replanda **P**rimū malignantiū interrogatio **S**cōm interrogantiū redargutio **T**ertiū redargutoz increpatio.

Primo igit z c̄. quā dicunt: Dic ergo nobis: quid tibi videt/ licet censum dari celsari an nō: Scōz Hiero. erat hec q̄stio ap̄ iudeos: quia dicebāt aliq̄ q̄ tenerent in securitate p̄ romanos milites p̄ republiā: ideo licebat dare tributū. Sed econtra pharisei asserēbāt q̄ qui seruibāt sūmo deo z sibi oblatiōes z decimas reddebant: nulli homi soluere tributa debebāt. Hāc ergo q̄stionē dño maliciose p̄ponunt **U**t si diceret nō esse licitū: capetur ab hecianiis tanq̄ p̄trari^o impatorū. Si autē diceret esse licitū: caderet in manū ppli tanq̄

q̄ p̄trari^o eoz libertati et diuino honori. Et sic apparet eoz artificiosa malicia. **O** m̄lti sunt siles: de quib̄ Ps. Loquūtur p̄cor cū p̄mo suo: mala aut in cordib̄ eoz rū. **S**cōm est interrogantiā redargutio. Quia cognita iesus nequitia eoz: dixit: Quid me tentatis: Chryſ. Nō fm sermōnes eoz pacificos blandē rñdit: s̄ fm p̄scientiā eoz crudelem aspera dicit: quia deus volūtati b̄ respōdet: nō verbis.

Tertiū est redargutoz increpatio. Cū dicit Hypocrite. q. di. Nō q̄ritis veritatē addiscere: sed me in verbis cape. Chryſ. Dicit ḡs Hypocrite: vt p̄sideratēs eū h̄u manoz cordiū cogitōzē qd̄ facere cogitabant/ p̄ficere nō auderēt. Uide ḡ q̄ pharisei blandiebant vt p̄derent: sed iesus cōfundebat vt saluaret: quia vtilior est hoī deus irar^o q̄ homo p̄piti^o. **N**otādū āt ḡz Tho. ij. q. cxj. q̄ in hypocriti dno sunt sc̄z defectus sanctitatis: et eius simulatio. Si autē h̄mōi simulatio fiat p̄pter malum sine resp̄gnantē charitati dei aut p̄miti: tūc est pctm̄ mortale: puta cū q̄s sanctitatis simulat vt falsam doctrinā disseminet. Si p̄o finis intent^o nō repugnet charitati: tūc erit peccatū veniale: puta cū aliq̄s i tali fictione delectat. **O** q̄e sunt in mundo hypocrite. **O**m̄es generalr mali ch̄riant qui gerūt nomē ch̄riantatis et opa nō faciunt: z specialr descendendo oēs habentes nomē aut habitū dignitatis aut offiij ad bonū ordinati qui tñ non sunt tales q̄les oportet: **C**ausimōi sūt: mali iudices aduocati: sacerdotes: religiosi z c̄. sunt hypocrite. Est autē hypocrisis detestāda p̄ tres causas principales. **P**rima est consideratio abomināde p̄paratiōis. Siles est em̄ hypocrisis statue quā erexit Nabuchodonosor que exterius erat aurea: z intrinsecus erat lutea. **U**t habet Danielis xij. Seneca Apud iud̄s nō sunt vera bona: sed simulacra bonoz. **I**te p̄paratur figm̄ero quod dicit ch̄imera: quia est soluta in hominū opinione: sed in re nihil. **I**tem sterquiliniō niuib̄ cooperto: z sepulcris ornatis: et parietib̄ dealbatis: z calicib̄ et parapsidib̄ exterius mūdatis. intus autē fecibus plentis. vt habet Matth. xxij. **E**t aureo calici babilonis: vt habet Apoc. xvj. **S**ecunda est p̄sideratio vitugade

in fatuatiōis in hoc vitz q̄ hypocrite ma-
gis eligunt videri boni q̄ esse. Chrys. sup
Matth. **H**ypocrita / si bonū est bonum
esse / vt qd vis apparere qd non vis esse.
Si malū est malū esse quod nō vis appa-
rere. Si bonū est bonū apparere / meli⁹ est
bonū esse. Si malū est malū apparere / pe-
ius est malū esse: Aut ergo appare qd es:
aut esto qd appares. Aug. sup Ps. lxxvij.
Simulatio equitas nō est equitas: sed du-
plex iniquitas: qd p̄cipue intelligit qn̄ scita-
tem qua ostēdit aliq̄s nec habet: nec cu-
rat habere. **T**ertia est consideratio for-
midande examinatiōis. s. diuini iudicij: in
quo separabunt a deo hypocrite et reuela-
bitur eoz iniquitas. Unde de seruo malo dicit
Matth. xiiij. **D**iuider eū. i. a se sepabit: p̄ar-
temq̄ eius ponet cū hypocritis. Ibi erit
fletus etc. **E**xemplū hīc applica de eo q̄
deuoratur⁹ est a dracone. vt narrat Greg.
iiij. dialo. **V**ide sup dñica. iij. ser. primo
Matth. xiiij. **V**e vobis hypocrite etc.
Tertio art. Aud. etc. **N**ō p̄sumat ergo
peccatores de nomine christianitatis: quia
vt dicit in ca. Porrectū. extra de regulari-
bus et transiētibz ad religionē. **H**abitus
nō facit monachū: sed efficac p̄fessio. Ad
qd̄ et facit lex q̄ sub p̄teritu. **L**. de sacros. ec-
cle. **N**ā quid valeret offerre regi vas lute-
um: exteri⁹ tñ deauratū: et incus veneno-
pleni: nisi ad puocandū irā eius. **E**xpone
notādo illd. j. Reg. xvj. **H**omo videt ea q̄
parent: deus aut̄ intuet̄ eoz.

Dñica. xliij. post Trinita. ser. v.

Reddite cesar

ri etc. **S**alvatore n̄ expecta-
mus dñm̄ n̄str̄m̄ iesum̄ ch̄m̄
qui reformabit corpus humilitatis n̄-
stre figuratum corpori claritatis sue im-
opationē q̄ potest etiā sibi subijcere om̄ia.
Philip. iij. **Q**ui veracit̄ hoc dicere possūt
reddendi sunt deo. In illis autem ver-
bis tria notare debem⁹ in eo quem expe-
ctamus.

Primo venerandā auctoritatē: cū dicit
dominū n̄str̄m̄ etc.

Secō amplexandā benignitatē: cū dicit

qui reformabit corpus etc.
Tertio admirandā p̄tatem. cū dicit: **S**an-
cti opat. onē etc. **D**e p̄mo Apocal. xix. **R**ex
regū dñs dñangū. **D**e secō Joel. ij. **B**e-
nign⁹ et misericors est **D**ñs et ex benignita-
te sua dicit Jo. vj. **E**go resuscitabo eū in
nouissimo die. **D**e tertio. **H**ester. xij. **D**o-
mine rex ops in ditione tua cuncta sūt po-
sita etc.

Redditore.

Primus art. **A**n dānati mallent nō
esse q̄ sic esse. **V**ide sup dñica p̄ma
post Trini. sermone. iij. **P**ro fundamē-
to: **E**sti de⁹ sit ex se p̄ssim⁹: tñ rigore ius-
ticie exercet in peccatibz obstinatis. **A**d qd̄
trahi p̄t illud **D**uidij in lib. fastoz. **S**e-
pe deos aliq̄s peccādo fecit iniq̄s. et **G**ra-
lerius lib. j. dicit. **T**erō etem gradu ad sui
vindictā diuina p̄cedit ira. **T**arditatēq̄
supplicij grauitate recōpensat. **S**ed quā-
An dānati tam grauit̄ affligatur q̄ malū
lent nō esse: **D**icit tñ. et vide vbi sup. **E**t q̄
p̄clude miserrimā dānatoz cōditionē et
horribilē afflictionē. **G**rego. **Q**uis nō hor-
reat semp igne cremari / nec tñ funditus
mori / nullā inuenire solatiū / nullū p̄siliū
nullam habere euasiōis spem. **Q**uoniaz
vt dicit **P**rouer. xj. **D**ortuo homie impio:
nulla erit vltra spes. **A**udite o peccatores in-
durati. etc. **I**ntelligite hec q̄ obliuiscim̄
deū (vt inq̄t **P**salmista) neq̄ vos rapiat
infernus et non sit qui eripiat. **F**igura
Apoca. vj. **R**ecessit celū sicut liber inuolu-
tus et om̄is mōs et insule de locis suis mo-
te sunt et reges terre et p̄ncipes et tri. et di.
et for. et ois seruus et liber absconderunt se
in spelun. et in pe. mon. **E**t dicēt mō. et pe.
cadite sup nos et absco. nos a facie seden-
tis sup thronū et ab ira agni qm̄ venit di-
es magnus ire ipoz. **E**t q̄s poterit stare:
Sp̄ualr. **R**ecessit celū sicut liber inuolur⁹
respectu reproboz. **C**lause etem et inuo-
luta est dei misericōdia respectu ipoz: ois
mons. i. supbi. et insule. i. auari et luxuriosi
qui circūdantur aquis madis huius mun-
di: mouētur de loco: quia p̄cipitatur in
abyssum. **E**t reges terre. id est cuiuscunq̄
q̄ status peccatores absconderunt se etc.
Vellēt em̄ si possent peccata sua esse deo
abscondita: et vellēt montes et petras ca-
dere super eos ad cōterendum eos et ad